

Rasmus Stoklunds tale ved Folketingets åbningsdebat

Taler

Rasmus Stoklund
Politisk ordfører for
Socialdemokratiet

Dato

8. oktober 2026

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

- 1 Tak, formand. Danmarks historie er lang, men den danske nations historie er kort. Fra at være en helstat med hertugdømmer i syd og Norge i nord blev vi efter afskeden i 1814 og nederlaget i 1864 en nationalstat. For første gang begyndte der at være overensstemmelse mellem statens og nationens
- 5 afgrænsning, og med Sønderjyllands tilbagekomst i 1920 faldt den sidste brik på plads. Hvor fæstebønder godt 100 år tidligere i starten af 1700-tallet næppe ville have tænkt på sig selv som danske, begyndte den nationale identitet at spire i løbet af århundredet. Med historiker Ole Feldbæks ord døde man i store nordiske krig for kongen, men under slaget på Reden for fædrelandet.
- 10 Sprogligt begyndte man at kunne forstå hinanden. Man opfandt nye danske ord, der kunne erstatte franske, tyske og latinske gloser. Indfødsret blev fra 1776 et krav, hvis man skulle bestride visse embeder. Holberg introducerede oplysningens tanker, han skrev komedier med satirisk indhold, og han skrev om
- 15 Danmarks historie. Ved tømmerstrejken stod arbejdere for første gang sammen i stort tal og sagde fra. Fra Johannes Ewalds »Kong Christian stod ved højen mast« lyste den nationale begejstring for både Christian IV, Niels Juel, Tordenskjold og den modige fisker Knud.
- 20 Med landboreformerne blev stavnsbåndet ophævet, og i 1800-tallet tog udviklingen fart. Guldalderen blev en tid, hvor flere forfattere og kunstnere gav Danmark et ansigt. Oehlenschläger skrev om det yndige land med bøgetræer, strande, bakker og dale, og om danneborgerne, der virker, hvad de kan. Johannes V. Jensen skrev om heden og Himmerland. Hans Christian, den
- 25 fattige dreng fra Odense, blev voksen og satte Fyn på verdenskortet. Han afslørede uretfærdighed i »Den lille pige med svovlstikkerne«, og han afslørede forlørenhed i »Kejserens nye klæder«. Også skrev han:

30 »I Danmark er jeg født, dér har jeg hjemme,/dér har jeg rod, derfra min verden går«.

I århundredets slutning indfangede Skagensmalerne lyset. Og sådan kunne man blive ved.

35

Det, at vi blev en nation i et land, en nationalstat, var med til at bane vejen for den fællesskabsfølelse, tillid og samhørighed, der fortsat kendetegner Danmark. De folkelige bevægelser, som spirede frem i 1800-tallet, gav fællesskabsfølelsen liv og næring. Bondebevægelsen kæmpede for husmænd og bønders vilkår.

40 Hoveriet og godsejernes overmagt skulle have en ende. Siden kom andelsbevægelsen, så godsernes dyre mejerier ikke længere skulle skumme fløden, og partiet Venstre spirede ud af denne kamp for almindelige menneskers rettigheder.

45 Nye generationer uddannede sig på højskolerne, og også arbejderne forenede sig. De dannede fagforeninger, og almindelige mennesker fik andel i den værdi, de var med til at skabe. Den danske models position blev stadfæstet med septemberforliget i 1899, og den danske arbejderbevægelse var tidligt bevidst om industriens betydning for deres velstand. Som en af dansk metals første
50 formænd, J.A. Hansen, sagde: Vi kan kun fordele det, der er.

Demokratiet sikrede med tiden, at alle havde ret til at blive hørt og taget alvorligt, endegyldigt da kvinder fik stemmeret i 1915. Og op igennem det 20. århundrede var vigtigheden af det nationale og kulturelle fællesskab noget, man
55 var fælles om på tværs af classeskel. Udviklingen af velfærdssamfundet nød bred opbakning og blev ved Thorvald Staunings mellemkomst et folkeligt projekt, der skulle foregå på demokratiets præmisser. Socialdemokratiets formål var at skabe værdighed i danskernes liv, og Socialdemokratiet ville, som der stod i programmet »Danmark for folket«, appellere »til industriens og landbrugets
60 arbejdere, til gårdmænd, husmænd, fiskere, tjenestemænd og næringsdrivende i handel og håndværk, til alle håndens og åndens arbejdere med opfordring til disse befolkningslag om at samles om en positiv politik«.

Jeg springer nu nogle årtier frem i tiden til omkring ungdomsoprøret i
65 slutningen af 1960'erne, hvor sammenholdet begyndte at slå små revner. Dele af eliten slog bak. Solidariteten kunne ikke længere stoppe ved Danmarks grænser. Og hvorfor skulle man som akademiker nødvendigvis føle sig mere forpligtet

over for en lagerarbejder i Viborg end en risbonde i Kina? Når store dele af
70 eliten indtog denne nye position, altså at det nationale blev lidt provinsielt, og at
solidaritet, menneskerettigheder og medborgerskab ikke skulle knyttes til ens
landsmænd, men til alle verdens fattige, så satte det skår i sammenhængskraften.
Det skete, fordi man glemte, at et menneskes adfærd ikke alene afgøres af
materielle forhold, men også af værdier, idéer, kultur, holdninger og religion.

75 Udlændingeloven af 1983 cementerede, at eliten ikke forstod, at Danmarks
gunstige udvikling siden 1864 byggede på den tillid og samhørighed, der alene er
mulig at skabe i et monokulturelt samfund, hvor alt ikke er til forhandling; hvor
alle ved, at de er forpligtet til at bidrage til hinanden; hvor man er nogenlunde
80 enige om skik og brug; og hvor befolkningen deler grundlæggende værdier. Den
dag i dag betaler både danskere og udlændinge prisen for, at integrationen og
kultursammenstødene blev voldsomme.

Tusindvis af udlændinge er kommet hertil for at blive en del af fællesskabet og
85 bidrage positivt. De gjorde som migranterne fra Europa, der i starten af det 20.
århundrede jublede, når de ved indsejlingen til New York kunne se
Frihedsgudinden og omfavne den nye verden uden at se sig tilbage; nu ville de
være amerikanere.

90 Andre udlændinge gør desværre en dyd ud af, at deres børn ikke bliver for
danske. De lærer dem om traditionerne fra Irak og Syrien, og loyaliteten er rettet
mod ummaen. Danmark bliver aldrig mere eller andet end et bekvemt sted at
bo.

95 Konsekvensen ved opdeling i grupper, der lever og færdes ved siden af
hinanden, fordi de ikke har meget at være fælles om, og parallelsamfundet viser
sig, når en af vor tids stærkeste frihedskæmpere, den unge kvinde Aisha, udgiver
en bog om sin opvækst som slave i en klan i Danmark – en opvækst uden
kærlighed, men med vold, voldtægter, islamistisk undertrykkelse og svigt efter
100 svigt. Først blev hun svigtet af sin familie, så blev hun svigtet af sin svigerfamilie,
og undervejs blev hun svigtet af et offentligt system, som for ofte har ladet
vanrøgt af børn stå på i årevis på grund af islamistisk infiltration, som udgør få,
men farlige brodne kar i læge- og socialrådgiverstanden. Men Aisha og andre
blev også svigtet på grund af berøringsangst. Vi ved jo, der skal meget mere til,
105 før et barn fra en mellemøstlig familie bliver tvangsfjernet, end hvad der gælder
for danske børn.

Når det er vigtigt, at vi for få uger siden kunne vedtage udvisningsreformen her i Folketingssalen, så er det, fordi vi har set alt for mange eksempler på dybt kriminelle mennesker fra Stormellemøsten, som Aisha beskriver, der har fået lov til at blive i Danmark. Rettidig omhu er helt afgørende. Problemerne har et overskueligt omfang i vores land, og vi adskiller os fra vores nabolande, som står med irreversible problemer, der vil martre dem de næste 100 år. Derfor er der en særlig vigtig opgave for Folketinget i denne valgperiode, nemlig indgåelse af en ny indfødsretsaftale. Den aftale bør sikre værn, der gør, at folk som Aishas slægtninge og andre, der ønsker Danmark grundlæggende forandret, ikke kan få dansk statsborgerskab, ligesom vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at sikre, at nye statsborgere forstår Danmark og føler en oprigtig tilknytning til Danmark.

Det tærer på tilliden, hvis vi ikke ser eller forstår hinandens problemer. Når vi i Socialdemokratiet ser os selv som et folkeparti, og når vi er optaget af at være repræsenteret i hele Danmark, er det, fordi vi på den måde kan opfange, hvor skoen trykker. Men det er også, fordi vi har en ambition om at være et parti for både høj og lav og et parti for lolliker, skagboer, sønderjyder, fynboer og københavnere.

Hr. Kasper Roug, som bor i Ryde, sætter Lollands udfordringer på dagsordenen på vores gruppemøder. Hr. Thomas Monberg fra Horsens har indledt et opgør med glubske parkeringsselskaber. Fru Camilla Fabricius fra Aarhus gav os kendskab til endometriose og andre kvindesygdomme, som der er forsket for lidt i, men som vi fik afsat midler til. Fru Fie Hækkerup fra Hillerød bragte forureningen af Arresø til Christiansborg, og vi fik afsat penge til en forundersøgelse. Hr. Simon Kollerup så en trussel mod muslingefiskeriet i Limfjorden og bragte sagen til Christiansborg. Fru Anne Paulin, der er valgt i Skive, var med til at redde læreruddannelsen dér, ligesom fru Ida Auken var på Frederiksberg. Hr. Bjørn Brandenburg, der bor på Fyn, var med til at sikre den læreruddannelse i Svendborg, som netop er åbnet. Og sådan kunne jeg blive ved.

Vi ønsker at repræsentere alle dele af Danmark, for hvis vi mister blikket for hinanden og vores fællesskabs vigtighed, vil fremtidens Danmark ikke være en nation med sammenhold, tillid og fællesskabsfølelse.

I Socialdemokratiet glæder vi os derfor over mange initiativer i regeringsgrundlaget. Momsen på fødevarer halveres, og den fjernes helt på frugt

og grønt. De folkepensionister, der har mindst, får 1.000 kr. mere om måneden. Arnepensionen forbedres med 3.100 kr. fra nytår. Udsatte grupper kan fra 1. januar gå gratis til tandlægen. Folkeskolen får et økonomisk løft, så flere klasser
150 kan have to lærere, og så der bliver mere tid til de børn, der ikke får specialiseret
hjælp. Vi tager i Folketinget ansvar for Danmarks natur og det drikkevand, som
man også i fremtiden skal kunne drikke fra vandhanen. Vi indfører et forbud
mod sprøjtegift. Vi begrænser brugen af gødning, så livet kan vende tilbage til
søer og fjorde. Og vi forbedrer grisenes vilkår, så 25.000 smågrise ikke hver dag
155 dør i de danske stalde.

Vi kan stadig genkende hinandens tilværelser. Vi er en nation, hvor folk er
forbundet til hinanden, og hvor vi har en forpligtelse over for hinanden. Og i
Socialdemokratiet glæder vi os til samarbejdet med Folketingets andre partier i
160 det folketingsår og den valgperiode, der netop er begyndt. Tak.

Kilde

Manuskript taget fra ft.dk og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

165 Digitalt manuskript

Tags

Folketingstale, Politisk tale, Socialdemokratiet

URI

170 <https://www.dansketaler.dk/tale/rasmus-stoklunds-tale-ved-folketingets-abningsdebat-2026>

175

180